

AGERA

EN TIDNING FRÅN AFRIKAGRUPPERNA | APRIL 2018 | NR 2

MARCIA GER UNGA MOD

Sexualundervisning för att bryta patriarkala normer

STYRELSEN HAR ORDET

Kvinnors rättigheter ger fler människor mat

Att kvinnor inte har samma rättigheter som män i praktiken är ett globalt faktum och ett strukturellt problem. Inte ens rätten till sin egen kropp är självklar på många platser. USA:s återinförande av "Gag rule" har inneburit att organisationer, däribland flera av Afrikagruppernas partners i södra Afrika som jobbar med sexuella och reproduktiva rättigheter, har förlorat finansiering.

Jämställdhet handlar också om tillgång till och kontroll över jordbruksmark. I förra numret av Agera kunde vi läsa om sydafrikanska Elsie Sauls som sparar fröer och odlar egen mat på egen mark. Hon är en motpol till några av de största utmaningarna vi har i södra Afrika – kvinnors bristande rätt till mark och kvinnors osynliga i roll i matproduktionen. Enligt FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation skulle 100 miljoner färre människor gå hungriga om kvinnor hade samma möjligheter som män att odla jorden. Eftersom kvinnor sällan äger marken de odlar har de heller inte rätt till krediter eller rådgivning. Afrikagrupperna kommer att fortsätta arbetet med att stärka kvinnors rättigheter på landsbygden i södra Afrika.

Ett sätt som du kan hjälpa till på är genom att köpa ett morsdagskort i vår webbshop! Då stöttar du vårt och våra partnerorganisationers arbete för kvinnors rättigheter i södra Afrika

Johan Sävström
Syrelseledamot,
Afrikagrupperna

Prenumerera på vårt digitala nyhetsbrev, anmäl dig direkt på afrikagrupperna.se eller skicka ett mejl till post@afrikagrupperna.se

Vill du få Agera digitalt?
Mejla till insamling@afrikagrupperna.se

*Hälsning
från vår
partner*

Att stötta unga kvinnor är viktigt för hela folkets hälsa

I många samhällen ses kvinnor som det svagare könet. De har inte samma rättigheter som män, framför allt inte när det gäller de sexuella och reproduktiva rättigheterna. Detta, tillsammans med brist på såväl familjeplanering och preventivmedel som kunskap, leder till tidiga graviditeter och därmed risk för unga kvinnors liv.

I Moçambique är preventivmedelsanvändningen låg samtidigt som andelen tidiga äktenskap och tidig graviditet är hög: 48 procent av kvinnorna gifter sig före 18 års ålder och 14 procent före 15 års ålder.

Det här försöker Amodefa ändra på genom omfattande sexualupplysning i

både städer och på landsbygden, där våra aktivister förespråkar kvinnans sexuella och reproduktiva rättigheter.

En av svårigheterna har varit att få män och religiösa ledare att erkänna och tillgodose kvinnors rätt till sina kroppar och sin sexualitet. I de patriarkala strukturerna kan kvinnor idag inte kräva av sin partner att kondom eller andra preventivmetoder används. Därför jobbar Amodefa med olika grupper, som föräldrar, religiösa ledare, lokala ledare, män, kvinnor och flickor i sina sexualundervisningsprogram. Att stötta unga kvinnors kamp för sina rättigheter är viktigt för hela folkets hälsa.

Maria Amélia
Amodefa

AGERA

Inspiration från Afrikagrupperna till medlemmar och givare

ANSVARIG UTGIVARE Louise Lindfors
ADRESS Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm
E-POST post@afrikagrupperna.se
HEMSIDA afrikagrupperna.se
TELEFON 08-442 70 60
INSAMLING insamling@afrikagrupperna.se

REDAKTÖR Jimmy Peterson och Ann-Sofie Söderberg
LAYOUT Petra Handin
TRYCK Trydells, april 2018
OMSLAGSBILD Marcia Mandlate. Foto: Mitra Mäki

Vill du engagera dig? Gå in på
www.afrikagrupperna.se/medlem

Information om seminarier, möten och annat som är på gång hittar du på
www.afrikagrupperna.se.

Denna tidning är publicerad med ekonomiskt stöd från Sida. Sida har inte medverkat vid utformningen av materialet och tar ej ställning till eventuella synpunkter som framförs.

Hur feministisk blir Sveriges utrikespolitik efter valet?

Lagom till Internationella kvinnodagen 8 mars, lanserade Concord *"Civilsamhällets deklaration för en feministisk utrikespolitik"*. I samband med det hölls ett seminarium där fem av riksdagspartierna debatterade den feministiska utrikespolitikens framtid efter valet.

När Sverige som första land i världen lanserade en uttalat feministisk utrikespolitik år 2014 var det ett viktigt politiskt ställningstagande.

Concord, som består av 62 organisationer,

har tidigare granskat hur feministisk regeringens utrikespolitik egentligen är. I år valde man istället att ge kommande regering ett antal rekommendationer.

– Inför valet 2018 hoppas vi att alla svenska partier ska se värdet av att Sverige fortsätter stå upp för global jämställdhet, förklarar Anna Glover, temaansvarig för SRHR (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) och hiv på Afrikagrupperna och med i jämställdhetsgruppen inom Concord som tagit fram deklarationen.

Förhoppningsvis kommer vi fortsätta göra skillnad

De tidigare rapporterna har konstaterat att den feministiska utrikespolitiken gjort verklig skillnad för flickor och kvinnor i olika delar i världen. För att fortsätta med det tar deklarationen upp de största utmaningarna för flickors, kvinnors och icke-binäras rättigheter, och rekom-

menderar bland annat att: *"Kvinn- och hbtqi-rättsorganisationer och organisationer som arbetar med jämställdhet är de viktigaste aktörerna för att driva jämställdhet framåt i alla länder. Därför måste dessa organisationer i låg- och medelinkomstländer stå i centrum för en svensk feministisk utvecklingspolitik."*

När världen polariseras behövs vi än mer

Vad gäller ett annat huvudområde, SRHR, lyfter deklarationen *"Med en feministisk utvecklingspolitik som utgår från ett rättighetsperspektiv blir alla människors rätt att bestämma över sin egen kropp, sexualitet och reproduktion ett fundament."*

– Sverige har exempelvis positionerat sig emot USAs gag-rule och för kvinnors rätt att bestämma över sin egen kropp. Sverige var en av initiativtagarna till She Decides-rörelsen och har bidragit finansiellet. För vår partnerorganisation Amodefa i Moçambique har gag-rule slagit hårt. Nu har de fått pengar från She Decides för att kunna hålla kliniker öppna. Där har Sveriges feministiska utrikespolitik verkligen gjort skillnad, förklarar Anna Glover.

Vår partnerorganisation ADRA i Angola jobbar tillsammans med kvinnliga jordbrukare för att stärka deras position i samhället. Här är Maria Antonia i jordbrukskooperativet Kawatoko.

Ramaphosa markerar mot landgrabbing i Sydafrika

SYDAFRIKA Parlamentet i Sydafrika beslutade i början av mars om expropriering av land från vita jordägare (som fortfarande äger största delen av marken) till svarta medborgare utan kompensation. Nu har sammandrabbningar med polis skett vid lediga landområden. Sydafrikas president Ramaphosa varnar dock för att landgrabbing inte kommer att tolereras – lagändringen ska ske på ett sätt som inte inverkar negativt på ekonomin eller matsäkerheten.

Läkare i Zimbabwe i strejk

ZIMBABWE I mars gick läkare i Zimbabwe ut i strejk i den första stora arbetsmarknadskonflikten sedan Mnangagwa tog makten. Låga löner, dåliga arbetsförhållanden och brist på mediciner och utrustning har drivit utbildad arbetskraft till grannlandet Sydafrika, vilket gjort Zimbabwes hälsosystem mycket känsligt för oroligheter.

En stor delseger för Västsahara

VÄSTSAHARA EU-domstolen beslutade att fiskeavtalet mellan EU och Marocko inte bör gälla på ockuperad mark. Det betyder att EU:s fiskeavtal med Marocko inte anses omfatta vattnen utanför Västsahara. Domstolen konstaterar: "Om Västsaharas territorium skulle inkluderas i fiskeavtalet skulle det inte vara förenligt med vissa bestämmelser i internationell lag".

Flera döda när sopberg kollapsade i Maputo

MOÇAMBIQUE Minst 17 personer omkom då ett sopberg rasade till följd av stora regnmängder i februari. Många skadades och runt 32 familjer förlorade sina hem. Här bor många av stadens mest utsatta invånare. För dem är sopberget både boende, mat och varor att sälja. Afrikagruppernas partner Livaningo samlade med sina medlemmar in kläder, filtar och hygienartiklar till de drabbade.

FOTO: MITRA MAKI

Feminism och SRHR-frågor är två sidor av samma mynt

I februari anordnade sydafrikanska Youth Lab, en organisation ledd av ungdomar, den 8:e afrikanska konferensen om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, SRHR.

Konferensen gav ideella organisationer möjlighet att dela erfarenheter och lära sig mer om utmaningarna kring SRHR i Afrika och hur man ska driva på utvecklingen.

Ungdomsfrågorna i centrum

En av höjdpunkterna var dialogen mellan generationerna, där ungdomarna engagerade de äldre i frågor som påverkar dem, så som arbetslöshet, identitetskris och exkludering.

Under konferensen lyfte det pan-afrikanska feministnätverket (unga feminister från flera afrikanska länder) behovet av att politisera SRHR-frågorna – eftersom SRHR inte kan separeras från feminismen. Båda handlar om respekt för kvinnor och deras rättigheter. Precis som feminism är SRHR en politisk kamp som syftar till att förändra.

Både feminism och SRHR är politik

Feminism handlar om att ifrågasätta allt som är socialt konstruerat. Så här definierar den amerikanska organisationen CREA feminism:

”En process där kvinnor och tjejer hävdar sina rättigheter genom att kontinuerligt utvärdera relevanta erfarenheter, ifrågasätta sina roller i samhället, utmana maktstrukturer och effektivt genomföra förändring. Det möjliggör att de kan leva sina liv som de själva väljer, med värdighet och respekt”.

Börja ifrågasätta de små sakerna

Hur inför vi feminism då i SRHR-agendan? På konferensen kom många förslag, men alla var överens om att man måste börja med de små sakerna hemma i familjen, till exempel att utmana gamla föreställningar och företeelser som varför tjejer får dockor och pojkar bilar att leka med.

SLUTSATSER FRÅN KONFERENSEN

Om Afrikas SRHR-utmaningar:

- Otillräcklig finansiering
- Bristande samordning och styrning
- Korruption
- Ungdomar med funktionshinder utesluts
- Ungdomar från landsbygden utesluts
- Tidiga äktenskap och tonårsgraviditeter
- Kriminalisering av abort
- Religiösa övertygelser som hindrar SRHR
- Brist på uppdaterad data eller statistik

Vad vi kan göra för att främja SRHR

- Öka inhemsk finansiering och finansiering från privat sektor
- Se till att givare inte diktar ungdomars villkor
- Granska utbildningsplanerna så att de svarar mot ungdomarnas behov
- Sexualitetsutbildning i skolor
- Sätt barns och kvinnors rättigheter i centrum

En av de viktigaste frågorna på konferensen i Johannesburg var sexualundervisning. Alla borde få kunskap om familjeplanering och sina sexuella rättigheter.

FOTO: MITRA MÂKI

Att prata om sex är ofta en utmaning men aktivisten Marcia Mandlate hos Amodefa i Moçambique får ungdomar att öppna sig.

Sexualundervisning för att bryta patriarkala normer

Varje måndag träffas en grupp ungdomsaktivister på Amodefas kontor i Maputo för att planera kommande veckas undervisning på skolorna i Moçambique.

Amodefa har utvecklat ett omfattande program för sexualundervisning tillsammans med ungdomar, skolor och lärare. Syftet är att ge unga kunskapen de behöver för att bestämma över sin sexualitet och njuta av den, fysiskt och emotionellt likaväl som individuellt och i relationer.

Sju steg till upplysning

Programmet har sju steg där aktivisterna börjar med att reda ut skillnaden mellan kön och genus, liksom varför det är så viktigt att prata om genus för att förändra patriarkala strukturer och bli mer jämställda. Ämnena som följer är sexuell och reproduktiv hälsa, sexuella rättigheter, njutning, våld, mångfald och relationer.

– Måndagarna fungerar som genrep och får oss att känna oss bekväma med att stå inför skolungdomarna, berättar Marcia Mandlate som är aktiv i gruppen sedan ett år tillbaka.

På måndagarna kan aktivisterna testa upplägg och få kritik från gruppen. Amodefas sjuksköterskor finns tillgängliga och

kan ge mer information, reda ut oklarheter och hjälpa till att besvara frågor som kommit upp i skolorna under föregående vecka.

Både presentationer och informella samtal

Tre dagar i veckan är aktivisterna ute i skolor och håller presentationer under klassens timme. De cirkulerar sedan i skolan och pratar med elever under raster.

– För mig känns det extra viktigt med sexuella och reproduktiva rättigheter. Det genusbaserade våldet är så normaliserat i vårt samhälle, men vi visar att det inte är normalt och att vi inte får fortsätta att normalisera det, säger Marcia.

Unika tillfällen att prata om sex

Ungdomarna har få tillfällen att prata öppet om sex.

– Det kan vara en utmaning att få deras uppmärksamhet i början, men vi lyckas ofta väcka intresse. De flesta vill veta mer om sex då de är på väg att börja

FOTO: MITRA MÂKI

Ungdomsaktivisterna Angelina Langa, Marcia Mandlate och Edlison Arantes.

sina sexliv. Det är också en trygg plats där ungdomar kan prata med andra unga.

Det händer ofta att elever kommer fram efter presentationerna för att prata vidare och tacka.

– Efter det senaste passet kom flera tjejer fram till oss och ställde frågor. Det känns otroligt givande när vi får deras förtroende. Att kunna dela med sig av det lilla vi har till ungdomar vi inte känner, det känns stort, säger Marcia.

Fest och löpning för ett fritt Västsahara

Den 24 februari anordnade Göteborgs Afrikagrupp i samarbete med Västsaharisk Gemenskap i Sverige (VGS) och Emmaus Björkå en stödfest för ett fritt Västsahara.

För de 60 festdeltagarna berättade VGS om situationen i Västsahara, vi fick lyssna på poesi, folkmusik och Indiepopbandet Causeries, köpa lotter och äta västsaharisk mat. Under teceremonin och pärlplattetillverkningen fördes intressanta samtal.

Dagen därpå var det ett 50-tal personer från Slottsskogsvallen till Saltoluokta och Reykjavik som sprang eller gick maratonlopp av olika längd under hashtagarna #springförfrihet, #saharalibre och #42daysnot42years. Några dagar senare, på Västsaharas nationaldag, fick vi bevis på att kamp lönar sig då EU-domstolen bekräftade att fiskeavtalet mellan EU och Marocko inte gäller Västsaharas vatten.

Ungefär samtidigt reste åtta Sahara Marathon-löpare och -gångare från Emmaus Stockholm och Afrikagrupperna till

FOTO: EMMY KÄRNERUD

Glada löpare i Slottsskogsvallen, Göteborg, som springer för Västsahara.

de västsahariska flyktinglägren i Algeriet. I solidaritet med det västsahariska folket avverkade de olika sträckor i ett av världens tuffaste maratonlopp – i ökensand. Tillsammans med Västsahariska Röda Halvmånen gjordes bland annat besök på livsmedelslager där hyllorna gapade tomma, ett tydligt bevis på att svenskt

matbistånd behövs så länge som en politisk lösning inte är uppnådd.

Tack till alla som stöttade insamlingen både på festen och Sahara Marthon! Pengarna, ca 14 000 kr, ska användas för fortsatt påverkansarbete i Sverige.

Svenska och sydafrikanska ungdomar byter tankar

Ungdomar på Skyttbrinks gymnasium skriver brev till ungdomarna på Noah's Ark fritidsgård i Sydafrika, tillsammans med Ibsa Kekeba.

Under höstterminen och fram till mars har ett dialogprojekt pågått mellan ungdomar i Sydafrika och Sverige. Det var praktikanterna på Afrikagruppernas regionkontor i Johannesburg Alice Mutambala och Ibsa Kekeba som hade en liknande idé som

vår medlem och styrelseledamot Nesim Kalmelid. Tillsammans planerade och genomförde de workshops med värderings- och skrivövningar hos skolungdomar på fritidsgården Noah's Ark i Johannesburg och på Skyttbrinks gymnasium i Stockholm där Nesim jobbar.

Övningarna ledde till en brevväxling mellan deltagarna kring ämnen som rasism, diskriminering, fritidsintressen och framtidsdrömmar. Frågor som kom upp i reflektionerna kring brevväxlingen utforskade även oväntade likheter och skillnader i ungdomarnas liv i de olika länderna.

– Det var bra med ett projekt som så direkt kopplade samman ungdomarna. En process där ungdomarna får delta aktivt och utbyta tankar, istället för att någon kommer och berättar om södra Afrika, blir mer relevant för dem, säger Nesim.

FOTO: BOEL JOHNSON

Frökorten var omåttligt populära på mässan.

Succé på Trädgårdsmässan

Närmare 500 samtal om situationen för småskaliga bönder i flera afrikanska länder – det blev resultatet när Afrikagrupperna var på plats under Nordiska Trädgårdar på Stockholmsmässan i slutet av mars.

– Vi såg fram emot att kunna nå en delvis ny målgrupp. Med glädje konstaterar vi att flertalet av besökarna var intresserade av att veta mer om frölagarna som vi och våra partners jobbar emot. Vår monter gjorde succé, säger Afrikagruppernas nya eventkoordinator Carolina Köhler de Castro.

Prata engagemang och demokrati med oss i maj

Kom på Afrikagruppernas årsmöte 26–27 maj i Stockholm. Läs mer på hemsidan och anmäl dig senast 1 maj på afrikagrupperna.se/medlem. Du kan också anmäla dig direkt till anmalan@afrikagrupperna.se eller via telefon på 08-442 70 77. **Träffa andra intresserade och påverka Afrikagruppernas framtid!**

Fira mors dag och hjälp andra mammor

I Sverige har alla blivande mammor gratis mödrahälsovård under graviditeten och tillgång till både barnmorskor och läkare vid förlossningen.

Att prioritera mammors hälsa har gjort att Sverige idag är ett av de säkraste länderna att föda barn i. Men på många andra håll ser situationen helt annorlunda ut. De senaste 20 åren har mödradödligheten globalt minskat med 44 procent, men fortfarande dör 34 kvinnor varje timme (!) av komplikationer under graviditet och förlossning. Tillgång till vård skulle ha räddat många av dem. Men minst lika

viktigt är sexualundervisning och tillgång till preventivmedel.

Afrikagrupperna arbetar för att alla kvinnor ska ha rätt till sin egen kropp och att varje kvinna själv ska få bestämma om, och när, hon ska bli gravid. Alla kvinnor ska ha rätt till preventivmedel, säkra aborter och mödra- och förlossningsvård. Vi vet att det räddar både barns och mammors liv!

Glöm inte bort att fira alla mammor på mors dag! Du kan göra din egen mamma glad och samtidigt skänka 50 kr till Afrikagruppernas arbete mot mödradödlighet genom att köpa vårt gåvokort.

Skramla för Världens Barn

Världens Barn

Var med och skramla med oss någon timme i höst! Förra året samlade vi tillsammans in över 40.000 kr för barns rättigheter. Göteborgs Afrika-grupp hade digital insamling. Uppsala Afrikagrupp och Falu Afrikagrupp var ute i kylan. Täby Afrikagrupp ordnade lotteri sponsrat av 6 handlare. Gävle Afrikagrupp skamlade ihärdigt i centrala Gävle och samlade mest av alla. Tack för era insatser i ur och skur!

Årets stora insamlingsdagar är 28 – 30 september och 6 oktober. Tveka inte att kontakta oss på medlem@afrikagrupperna.se eller anmäl dig direkt på <https://start.varldensbarn.se/frivilliganmalan/>

Träffa andra intresserade och engagerade!

Dela ditt engagemang för rättvisa med andra aktiva. I vår planerar vi bland annat att visa dokumentären "3 stolen cameras" om situationen i ockuperade Västsahara, och en fröbyttardag med Göteborgs Afrika-grupp.

afrikagrupperna.se/events

Ny lag om personuppgifter

Vi kommer att göra en viktig och positiv förändring kring hur vi framöver hanterar dina personuppgifter. GDPR (General Data Protection Regulation) är en ny EU-förordning som börjar gälla i hela EU den 25 maj 2018. GDPR ersätter den svenska Personuppgiftslagen (PUL). Den stora förändringen är att kraven på hur företag och organisationer får behandla dina personuppgifter skärps. För dig som är medlem eller regelbundet får denna tidning på annat sätt från oss kommer vi även fortsättningsvis att spara dina uppgifter för att kunna kontakta dig i insamlings- och/eller informationssyfte.

Det största mötet för kvinnors rättigheter

Genom Sveriges Kvinnolobby fick jag möjlighet att delta i FN:s årliga konferens om kvinnors rättigheter i New York i mars.

Jag passade på att lyssna till så många intressanta röster, seminarier och program jag bara kunde! Temat var kvinnor på landsbygden och förhandlingarna rörde främst rätten till mark och odling, SRHR, våld mot kvinnor och ekonomisk rättvisa.

I den region där Afrikagrupperna verkar, arbetar cirka 60 procent av kvinnorna i jordbruket. Många delar av arbetet faller dock inom den informella ekonomin där arbetsrätt och social trygghet är ytterst begränsad. Exempelvis har kvinnorna ofta huvudansvaret för att hämta vatten, liksom för barns hälsa och skolgång för att inte tala om matlagning och annat hemarbete.

Utmaningarna är även stora när det gäller tillgång till sjukvård och rådgivning kring sexuell och reproduktiv hälsa. Och cirka hälften av världens kvinnor inom jordbruk har fortfarande inte fått gå i skola och lära sig läsa och skriva, vilket begränsar deras möjligheter till andra mänskliga rättigheter som att delta i politik, debatt och samhällsutveckling.

Detta nummer av AGERA fokuserar på hur Afrikagrupperna och våra partneror-

ganisationer arbetar för kvinnors rättigheter. Ett arbete som möjliggörs av er givare! **Hittills i år har vi samlat in 698 311 kronor** som går direkt till vår verksamhet. Jag vill rikta ett varmt tack till er som gör vårt arbete möjligt. Ert stöd bidrar till en global kamp för kvinnors rättigheter! Och vi är inte ensamma.

Kunskapen och viljan att förbättra kvinnors situation är enorm. Tillsammans kan vi förändra!

Louise Lindfors
Generalsekreterare

Nya specialdesignade kort i gåvoshopen!

I vår gåvoshop hittar du dessa för Afrikagrupperna specialdesignade frökort som ger en extra gåva när mottagaren planterat det, men som framför allt hjälper till att förändra liv. Vi har även många andra fina handgjorda produkter som bidrar till vårt viktiga arbete.

Tillsammans förändrar vi liv

Afrikagrupperna är en solidaritetsorganisation som arbetar för en värld där alla människor har lika rättigheter och möjligheter att påverka sin vardag och framtid.

Genom vår verksamhet förändras och förbättras tusentals liv varje dag. För att minska fattigdomen arbetar vi tillsammans med lokala organisationer i Angola, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe.

I vårt arbete fokuserar vi på tre områden, rätten till levnadslön, rätten till din kropp och rätten till Afrikas resurser. Vi

stödjer även kampen för ett fritt Västsahara. Afrikagrupperna är en medlemsorganisation med lokalgrupper över hela Sverige. I Sverige sprider vi information och bildar opinion för global rättvisa.

Stöd vårt viktiga arbete genom att skänka en gåva, PG 90 03 37-7 eller Swisha till 90 03 37 7. Ditt bidrag förändrar liv!

WEB afrikagrupperna.se
TWITTER twitter.com/afrikagrupperna
FACEBOOK facebook.com/afrikagrupperna
INSTAGRAM instagram.com/afrikagrupperna